

Een goddelijke beroerte

Brechje Boeker was geen negentigjarige die te koop liep met haar leeftijd, zo'n type als haar buurvrouw die tegen iedere nieuwe zuster kirde: 'Raadt ú nou eens hoe oud ik ben!' Bah nee, daar moest ze niks van hebben. Maar iedereen die een praatje met haar maakte, vertelde ze over haar beroerte. Haar "Goddelijke beroerte" zoals ze die inmiddels was gaan noemen. Na het wekelijkse telefoongesprek met haar zoon, kon ze bijna niet wachten totdat de pedicure aan zou bellen. Ze schoof haar stoel wat dichters naar het raam, hield het gordijn opzij, en keek de straat af. Toen Hanneke de hoek om kwam, omklemde ze de armleuningen en hielp zichzelf met een zwieper overeind.

'Ha, daar ben je weer,' zei ze opgeruimd, 'gezellig.' Voetje voor voetje schuifde ze terug de woonkamer in, met de pedicure als een schaduw achter zich aan. 'Wil je wel geloven dat ik de Lieve Heer nog dagelijks dank voor mijn beroerte, Hannie?'

De pedicure ging tegenover Brechje zitten en bukte zich naar haar linkervoet.

'De neuroloog heeft me verteld dat het een aanval was van muzikale epilepsie. Door een bloeding in de hersenen heb ik toegang gekregen tot een gebied dat normaal gesproken helemaal niet toegankelijk is.'

'Muzikale epilepsie,' zei Hanneke met iets slepends in haar stem. 'Ik geloof niet dat ik daar ooit van heb gehoord.'

'De meeste mensen hebben geen enkele herinnering aan hun eerste drie levensjaren,' doceerde Brechje. 'Ik ook niet. Ik wist zelfs niets meer van de eerste vijf jaar. Toen ik vijf was stierf mijn moeder en alles wat daarvóór gebeurde was weg. Blanco!' Ze trok haar lila vestje dichters om zich heen en wachtte gretig op

Hannekes reactie.

‘Ik herinner me ook weinig van voor die tijd, hoor. Maar afgezien van het medische verhaal. Wat overkwam u nou precies?’

Daar had Brechje op gewacht. Tevreden richtte ze haar blik op oneindig en vouwde haar handen in haar schoot. ‘Op een ochtend stond ik in mijn keuken een cycloam onder te dompelen. Het was een doodgewone dag, maar vanuit het niets begon er zomaar een liedje uit mijn jeugd te spelen. Ze schraapte haar keel en zong met onvaste stem: Utrecht met je mooie grachten, kathedraal en kloostergang. Met je statige stoere To-ren, Utrecht u geldt onze zang! Ken je het?’

‘Nee,’ zei Hanneke, ‘maar ik kom niet uit Utrecht, dat scheelt natuurlijk.’

‘Terwijl ik dat liedje hoorde, keerde ik terug naar het Utrechtse huis waar ik met mijn moeder heb gewoond. Niet zoals in een droom, maar écht. Begrijp je wel? Ik zag de hanenbalken met de vertrouwde figuren in het hout; ik rook de geur van wasgoed vermengd met verse thee, en natuurlijk zag ik het raam, dat ene raam aan het einde van de lange, smalle kamer. Daar zaten we samen. Ik keek naar het grillige patroon van de daken en de domtoren daar direct achter. Moeder kamde mijn haren en zong luidkeels mee met het carillon. Behalve haar stem en de klokken, hoorde ik ook de werkmannen, beneden op de werf, en verder weg het snerpen van de elektrische tram op het Catharijnesingel.’ Hanneke pakte een vijl en begon aandachtig het eelt van Brechjes hiel te schrapen.

‘Na haar dood was al dat moois voorbij. Fffjt! Alsof iemand haar met een natte spons had uitgewist. “Ze komen je halen,” fluisterde de buurvrouw die zwarte dag wel honderd keer in mijn oor: “Stil maar kind, ze komen je halen.” Maar wie er kwamen zei ze niet en

zelf dacht ik alleen maar: ik wil hier niet weg. Laat in de middag stond mijn tante uit Zeeland voor de deur. Ze hurkte voor me neer en zei dat ze zeven uur had gereisd om mij te komen halen. Tante vertelde dat we de volgende morgen terug naar Veere gingen en dat ik maar snel mijn koffers moest pakken. Dat was alles. Ze vroeg niet hoe groot mijn verdriet was en waar mijn moeder lag begraven, ze sprak alleen over die koffers. Ik weet nog dat ik dolgraag door iemand getroost wilde worden – en als het echt niet anders ging dan maar door m'n tante uit Zeeland – maar uit mezelf durfde ik er niet naar te vragen.'

Brechje richtte haar hoofd op en keek naar buiten. Het verzorgingshuis lag even buiten Alkmaar en bood uitzicht op hoogspanningsmasten en aardappelvelden. Kilometers aardappelvelden. Ze keek ernaar maar zag het niet. Ze zag haar tante. En de bewegende lippen van die tante. 'Koffers pakken, Brechje. Morgen in Veere. Kom nu maar, wil je? Kom.'

'Veere was een lief maar klein stadje waar ik nooit eerder was geweest en de nieuwe nicht kende ik alleen van horen zeggen. Ze stond me op te wachten bij de grote Linde, recht tegenover hun kaaswinkel met de woning erboven, en tante liet ons direct met elkaar alleen. "Je zult je hier van harte thuis voelen," zei ze terwijl ze zich van me afwendde en de deur naar de winkel openduwde. Zelf was ik daar nog niet zo zeker van. De cadans van de trein trilde nog na in mijn knieën, en mijn dode moeder vulde mijn hoofd en hart. Juist toen ik me afvroeg of ik daar lang zou moeten blijven, deed mijn nicht een stap naar voren en zei: "Welkom in het paradijs." Geschrokken deed ik een stap achteruit en zocht steun tegen de vervelde bast van de Linde. Mijn ogen gleden van het water, dat het einde van het dorp markeerde, naar de bemodderde klompen onder Carla's witte jurk, en ik vroeg me af waarom de buurvrouw

me niet beter had voorbereid. “Ze komen je halen,” had ze gezegd. En: “Waar jij naar toe gaat is het heerlijk stil.” Maar over het paradijs had ze geen woord gezegd.’

Brechje knipperde met haar ogen. ‘Ik ben er gebleven tot ik trouwde. Dertien jaar later. Toen ben ik met mijn man zaliger naar Alkmaar verhuisd.’

‘Zijn ze goed voor u geweest?’ vroeg Hanneke.

‘Ach, wat is goed. Ik kreeg er te eten en te drinken, maar verder... Ze hadden Carla natuurlijk, dat was hun eigen vlees en bloed. Ik vergeleek mezelf met het “beetje meer” dat klanten pas na de nodige aarzelingen aanvaardden. Je had die gezichten moeten zien wanneer er twintig gram te veel was afgesneden... Het enige waar ik mijn hoop op vestigde, was de deur met de letters Privé erop, helemaal bovenin het huis. Die deur zat altijd dicht. Zo lang ik daar gewoond heb, hoopte ik dat tante achter die deur mijn geheimen van vroeger bewaarde.’

‘Maar u bewaarde ze zelf,’ vulde Hanneke aan. ‘Hier – ze tikte met haar vinger op haar hoofd – ‘op uw eigen zolderkamer.’

‘Ja,’ lachte Brechje, ‘zoals jij het zegt, zo is het! Bij sommige beroertes wordt zo’n kamer volledig overhoop gehaald, en ik weet inmiddels wat het effect kan zijn: een prachtige herinnering.’

‘Hoort u bij een aanval nog steeds alle geluiden tegelijk? De klokken, de tram, de werkmannen?’

‘Nee, alleen de klokken en het gezang van moeder’, antwoordde Brechje.

Ze bracht een hand naar haar kraagje en duwde de stof behoedzaam tegen haar hals. ‘Er zijn momenten dat het geluid ook mij te veel wordt, maar toch beschouw ik de aanvallen als een toegift op mijn leven. Ik ben te oud om hier nog weg te gaan, maar het verlangen naar Utrecht blijft. Als ik de klokken hoor, voel ik me beter, Hannie. Dan ben ik weer thuis.’